

Istiqlol farzandlari

Nafosatxon
 TOJIBOYEVA,

«Kelajak ovozi — 2010»

mega tanlovi g'olibi

*Aql ko'rkini
 so'z erur...*

2-bet

*Ulg'aysa barkamol avlod,
 El yashnar, yurt bo'lar obod!*

3-6-betlar

*Dolzarb
 mavzu*

7-bet

1. Ona tilimiz o'n sakkiz ming olamdan ortiqmi?
2. 50 ming bayt she'rni yod bilgan shoir.
3. «Xamsa» – besh qit'ami?
4. Alisher Navoiy bobomizning «O'zbekim» she'ri haqida ma'lumot

Ajdodlarimizni o'rganamiz

«Xamsa» jahon adabiyoti xazinasiga qo'shilgan bebaho durdona asardir. Dunyoning eng ulug' siymolari bu asarga yuksak baho berganlar. Shu nodir asar tufayli o'zbek tilining boy imkoniyatlari jahonga ko'z-ko'z qilindi. «Xamsa» nafaqat besh kitob, balki u besh qit'a hamdir. E'tibor bering: Farhod – Xitoydan, Iskandar – Yunondan, Shirin – Armanistondan, Qays – Arabistondan, Shopur – Erondan. Ulug' bobomiz bu bilan nima demoqchi? O'zingiz bu

Aziz bolalar!
Quyida berilayotgan so'zlarni e'tibor bilan o'qing, ularda siz uchun bir dunyo saboq bor.

1. Hilm – qahr-u g'azabga erk bermaslik. Kurashda g'olib chiqqan alp yigit emas, qahr-u g'azabini ichiga yutgan kishi polvon sanaladi.

BAYT

Sen-dema, mardlik – jasur ham pahlavonlarning ishi, Biz bilurmiz, komil inson – jahlini yutgan kishi.

2. TAVOZE'

O'zni o'zgalardan kam ko'rmoqlik hamda boshqalarni izzat-u hurmat qilmoqlikdir.

BAYT

Kamtarinlik keltirar izzat senga, Shul tufayli yor o'lur shuhrat senga.

3. JIDDU JAHD

Jidd – tilakka yetmoq uchun harakat qilmoqlik, jahd esa maqsad yo'lida mashaqqat chekmoqlikdir.

BAYT

Jiddu jahdsiz hech ishga qo'l-yuborma, Muroding etagin qo'ldan chiqarma.

4. XULQ. RIFQ

Xulqdan murod – xushfe'llikdir. Rifq – muloyimlik, hamdardlik va ko'ngil olmoqlikdir. Sidq (rostgo'ylik va halollik). Rostgo'y va halol odam aziz va muhtaram bo'lib, ikki dunyo saodatiga sazovor bo'ladi.

BAYT

Bu jahon bozorida bo'lgil halol, Toki ul bozor aro topma zavol.

Xullas, aql ko'rki so'zdir, qani boshladik: o'z-o'zimiz bilan suhbat quramiz.

– Alisher Navoiy bobomizning tilimizga shunchalik yuksak baho berishiga sabab nima?

– Eng birinchi jihati, tilimiz nihoyatda boy, bu tilda istagan fikrni, istagan tuyg'u, holatni aks ettirish mumkin. O'zbekiston xalq yozuvchisi Pirimqul Qodirov aytganidek, Alisher Navoiy bobomiz. «o'z ona tilini o'n sakkiz ming olamdan ham ortiq deb ulug'laydi. Uning xazinalari durlarga to'la, gullari osmon yulduzlaridan ravshanroq».

Uning she'rlari 104 ming misradan ortiq. Forsiy tilda yana 10 ming misra she'ri bor. Asarlarini 1 million 378 mingdan ortiq so'z tashkil etadi. Dunyoda buncha ko'p so'z ishlatgan yakka-yu yagona shoir ham Alisher Navoiy deb tan olingan. Masalan, rus shoiri Pushkin 21 197 ta, mashhur ingliz dramaturgi Shekspir – 20 mingdan ortiq, ispan adibi Servantes 18 mingta so'z qo'llagan haqida ma'lumot bor. Alisher Navoiy bobomiz esa 26 mingdan ortiq so'z qo'llagan.

– «Bola boshidan» degan gap bor. Alisherbek – iste'dodli, dono bo'lgan...

– Gapingizni bo'lganim uchun uzr. Iste'dodli bola o'z-o'zidan paydo bo'lmaydi. O'rni kelganda aytish kerakki, Alisherbek bilimga nihoyatda chanqoq bola edi. Besh yoshida maktabga borib, Shayx Sa'diyning «Guliston» va «Bo'ston»ni o'qiydi, Fariddin Attorning «Mantiq ut-tayr» dostonini esa yod oladi. Asar bolaning asabiga ta'sir etmasin deb uni yashiradilar. Lekin fors tilida yozilgan bir necha ming misrali dostonni yod olgan Alisherbekning xotirasi o'ta kuchli bo'lganligini ko'rsatadi. Uning yana 50 ming bayt she'rni yod bilganining o'zi ham bu fikrimizni tasdiqlaydi. So'z mulkining nomdori Lutfiy o'n besh yoshli

Esingizda bo'lsa, aziz o'quvchim, gazetamizning o'tgan yildagi sonlarida Alisher Navoiy bobomizning misralaridan namunalar berib, ularni sharhlashga harakat qildik va bu borada sizlardan iliqqina so'zlar eshitdik. Hademay ulug' bobomiz tug'ilgan kunning 570 yilligini nishonlaymiz. Ana shu sana oldidan quyidagi suhbatni havola etyapmizki, uning sizda yaxshigina taassurot qoldirishi, bilimingizni boytishi aniq.

Muharrir

Alisherbekning birgina «Orazin..» g'azali uchun butun boshli ijodini bermochi bo'lganki, bu ham uning nechog'lik yuksak iste'dod va bilim egasi bo'lganini ko'rsatadi. Demak, aziz o'quvchim, iste'dod sayqal topmasa, hech narsaga erishib bo'lmaydi.

– Ulug' shoirning «Xamsa» asarini yozilishiga podshoh do'sti Husayn Boyqaro sababchi deyishadi. Rostmi?

– Bu to'g'rida yozilgan manbalar ko'p. Husayn Boyqaro haqida sho'ro davrida noto'g'ri ma'lumotlar berilgan, ya'ni ikki buyuk inson orasidagi ixtiloflar ko'proq tilga olingan edi. Aslida bunday emas, Alisher Navoiy bobomizni «Xamsa» yozishga undagan siymo chindan ham shu inson, shu hukmdor edi. Xondamir degan tarixchining yozishicha, «Xamsa»ni o'qib chiqqan Husayn Boyqaro xursand bo'lib, shoir do'sti Alisherbekni o'zining yaxshi ko'rgan oq otiga mindirib, jilovdorlik qilgan.

to'g'rida bir bosh qotirib ko'ring yoki ustozingiz bilan suhbat o'tkazing, toki, shu munozara orqali ulug' shoirimizning fikrlarini yorqinroq anglaylik.

– Alisher Navoiy ijodida «O'zbekim» degan she'r ham bor deyishadi. Bu to'g'rida ma'lumot berilsa, yaxshi bo'lardi.

– Alisher Navoiy dahosi asrlar o'tishi bilan eng ulkan mehr-u oqibati shu xalqdan ko'rishini va shu xalq uni o'zining mumtoz adabiyoti asoschisi deb tan olishini bashorat qilganday tuyuladi. Muhimi shuki, Navoiy tili – bizning til, uni to'g'ridan-to'g'ri tushunamiz va anglaymiz. Mana, o'sha misol:

Halol ona sutidek gar o'zbekim tutsa,

Tobuq qilib, yukinib, tumtug'on ichinda qimiz.

Yoki

Shohu xil'atim men tamosho qilg'ali O'zbekim boshida qalpoq, egnida shirdog'i bas.

Sizga, aziz o'quvchim, tushunarli bo'lishi uchun ba'zi so'zlarni sharhlab o'tamiz: «tobuq» – tovoq, lagan; tustog'on – qimiz ichiladigan chiroyli kosa, qalpoq – do'ppi, shirdog'i – kiyimi, ya'ni beqasam to'ni.

– Suhbatni bir yaxshi tilak bilan yakunlasak!

– Juda yaxshi! So'zni eng yuksak darajada qadrlagan Navoiy bobomizning yana mashhur quyidagi o'gitini eslatib o'tmoqni joiz, deb bilaman.

Oz-oz o'rganib dono bo'lur,
Qatra-qatra yig'ilib daryo bo'lur.

Sizning ham, aziz o'quvchim, bilimingiz daryoga aylansin! Bilim yigit-qizning ko'rkidir.

6

«Mustaqillik mening taqdirimda» yosh musavvirning viloyat ko'rgazmasi bo'lib o'tdi. Bu ko'rgazmada birinchi o'rinni olgan yosh musavvir Faruh Qahramonovning ijodi bilan qiziqdik. Uning natyurmoriarlari, inson tabiatini ochib beruvchi portretlari, yurtimiz manzaralarini tasvirlagan chizgilar boshqa ijodkor bolalarning asarlaridan ajralib turardi. Yosh musavvirning aytishicha, viloyat o'quvchilar saroyida olgan bilimlari bilan shu muvaffaqiyatga erishdi. O'quvchilar saroyiga kelmasidan avval ham rasmlar chizgan ekan. Biroq, chizgan rasmlarda xatoliklar bo'lib detallar o'z o'rnida ishlatilmagan ekan. Ustozi Abdavohid Abdunazarovning ko'magida izlanishda davom etmoqda.

Faruhon H.Nosrov nomi 16-maktabning 8-sinfida a'lo baholarga o'qiydi. O'yaymizki, u chuqur bilim va sabr-toqat bilan yaxshi ijodkor bo'lib yetishadi.

RANGIAR
JITOSI

8

Islomjonning «Tong go'zaligi» rasmlar ko'rgazmasi 2010-yilda viloyatda «Daryo sohil» kabi bir qator rasmlar o'rgan 2010-yilda viloyatda o'tkazilgan «Xangi avlod – 2010» bolalar festivalida va «Mag'fankor ramgilar jilosi» rasmlar ko'rgazmasida o'z o'rnini qo'lga kiritdi. Islom Bahridinov Jizzax shahridagi M.Ulug'bek nomi 4-maktabning 6-sinfida o'qiydi. Ustozi Shavkat Abdunazarovning ayniqsa, go'lga muvaffiq bo'lgan taqdimot ustoz Shavkat Abdunazarov shogirdining taqdimot rasm bo'lib yetishishiga astoydil ishonadi.

TONG GO'ZALIGI

ISLOMJONNING

SHODLIK AMOLI

Ko'ngil ko'chalarin kezib bir zunda,
Shodlik daftarini yayrab ochaman.
Fikrimni qalam deb, qalbimni qog'oz,
Dilda quvonchimni unga sochaman.

Bahor ham yoshlikni soladi yodga,
Men undan uzilgim kelmaydi sira.
Nuqul gulzorlarga boshlab boradi,
Yurakni mahliyo etgan xotira.

Yulduz MUQIMOVA,
Jizzax viloyati, Zarbdor tumanidagi
1-iqtidorli bolalar maktabining 8-sinf o'quvchisi

Mazkur sonni tayyorlashda yaqindan yordam ko'rsatganliklari uchun O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Axborot xizmati rahbari J.Musayevga, Jizzax viloyat Xalq ta'limi boshqarmasiga o'z minnatdorchiligimizni bildiramiz.

Maxsus sonni tayyorlaganlar:
T.HAYT,
F.ADILOVA,
Yu.ABDULLAYEV,
A.KARIMOV,
B.RUSTAMOVA,
F.MATYOQUBOV,
M.UBAYDULLAYEVA,
D.HOTAMOVA,
F.SHODYODGOROV.

«Tong yulduzi»
Toshkent – 2011

Ulg'aysa barkamol avlod,
El yashnar, yurt bo'lar obod!

Tong yulduzi – 2011

Zarina amaly san'at to'garagining ko'zga ko'ringan qizlaridan biri. U bu to'garakda gullar yasashni o'rganib, eng avvalo, onasiga sovg'a qildi. Hozir turli xil taqinchoq va z'ratklar yasayapti. To'garak rahbari Mafsunat Marudova yordamida sumkaga va do'ppilarga taqinchoq bilan bezak berishni o'rganib oldi. Hozir tabiiy materiallardan ham taqinchoqlar yasayapti. Masalan: xurmo dani, dub daraxtining mevasi, archa daraxtining urug'laridan foydalanayapti. Aynan shu tabiiy materiallardan yasalgan taqinchoqlar bilan viloyatda amaly san'at bo'yicha o'tkazilgan ko'rik-talovda 1-o'rinni oldi. Zarina Abdullayeva Jizzax tumanidagi Alimolov nomi 1-maktabning 8-sinfida o'qiydi. Kelajakdagi orzusi – el koriga yaraydigan dizayner bo'lish.

Zarinaning Zarlari

Purviqor tog'lar diyori

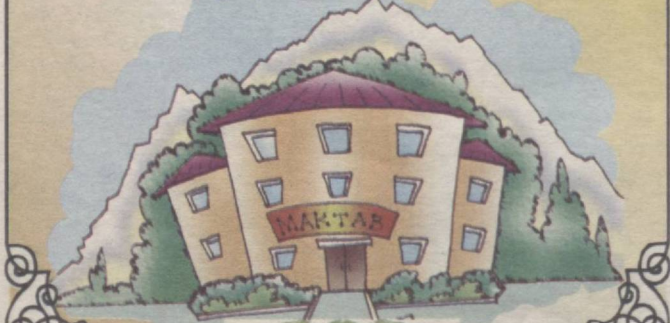
Jizzax viloyati haqida gap ketganda beixtiyor ko'z oldingizda purviqor tog'lar, bepoyon dalalar, baxmaldek toblangan lolazor qir-adirlar namoyon bo'ladi. An'analarimizga ko'ra, bugun biz sizni Jizzax viloyati bo'ylab sayohatga chorlaymiz. Sayohatimiz maroqli kechishiga ishonchimiz komil.

Bugungi kunda Jizzax viloyatida 550 ta umumta'lim maktablari faoliyat yuritmoqda. Mazkur maktablardan 350 tasi «ZiyoNET» tarmog'iga ulangan. Barcha maktablar zamon talablari darajasida qayta jihozlangan. Maktablarda zamonaviy texnologiyalardan unumli foydalanish ham keng yo'lga qo'yilgan.

Sayohatimiz davomida o'quvchilarga fidoyilik bilan ilm sirlarini o'rgatayotgan ko'plab ustozlarning ish tajribalari bilan tanishdik.

Ayniqsa, maktablardagi yosh o'qituvchilarga kasb sirlarini o'rgatish, ish jarayonini to'g'ri tashkil etish bo'yicha yo'llanmalar berish, pedagogik jamoalardagi tajribali o'qituvchilarga izdoshlarini birlashtirish maqsadida tashkil etilgan «Ustoz va shogird maktabi» faoliyati yaxshi yo'lga qo'yilgan. O'z navbatida bu tajribalar samarasini bermoqda.

Bir so'z bilan aytganda, Jizzax viloyati ta'lim maskanlarida o'quvchilarning barkamol inson bo'lib voyaga yetishlari uchun barcha sharoitlar muhayyo etilgan. O'z navbatida o'quvchilar ham bu g'amxo'rliklarga «labbay» deb javob bermoqdalar. Mazkur viloyat o'quvchilari hayotiga bag'ishlangan maxsus son bilan tanishgach, bunga o'zingiz ham amin bo'lasiz.

Rasm chizishni yaxshi ko'rganam, – deydi G'allaorol tumanidagi 73-maktabning 6-«B» sinf o'quvchisi SHABNOZA TO'LABOYEVA

Shodiyatbegim SHAROFIY Forsibga munosib qiz, deyshiblarini juda-juda xohlayman. g'ayonibdi. Ularni barmisba g'ayonitirib, ishonchlarini oqlab, chop etildi. Bunan barcha do'stlarim va ustozlarim birdek Xajimda «Umida g'ayonitirib nomlangan ilk she'riy to'plamim tushunaman. uchun esa yanada ko'prog' o'qish va izlanish kerakligini ham bo'lishga harakat qilayman. Buning o'qiyman. Xajimda g'ayonitirib nomlangan 9- sinfida tumanidagi 59-maktabning 9- sinfida Men Forsib qiziman. Ayni vaqtda Buyuk Temur go'yaganmish.

Forsib qiziman

Qadim-qadim zamonda, Bir afsona yurarmish, Deydilarki, Forsib nomli

Sukunatni Jasur budi.

– Elbek o'rtoq, bunga ham o'rgatib qo'ysang bo'larkan, juda zo'r chiqdi. Stadionni kulgi ovozi tutdi. Mulzam bo'lgan Elbekning ko'ngli uyga qaytgach ham yorishmadi. Hech narsa demagan bo'lsa-da, Gulzoda ham unga kinoya bilan qaraganday tuyulaverdi.

Ertasiga maktabga borish uchun u o'zida kuch topolmadi. – Qanday boradi. Boshi og'riyotgani, beholligini bahona qilib o'midan turmadi.

Bu hol ikki kun davom etdi. Tong pallasi oyisining qistovi bilan toza havoga, hovliga chiqdi. U atrofga xayolchan qarab o'tirgandi, birdan, gulzor chetidagi chumolilarga ko'zi tushdi. Qiziqishi ortib chumoli to'dasiga yaqinlashdi. Bu yerda kattagina chumoli uyasi bor ekan. Oyisi ertalab hovli supurayotganida gugurt donasidan kattaroq cho'p chumoli uyasining ustiga tushgan, shu sababli chumolilar harakatiga xalaqit berayotgan edi.

Bir chumoli cho'pni olib tashlash uchun harakat qilgandi, cho'p aylanib ketib uning ostida qoldi, cho'pning ostidan bazo'r chiqib olib nari ketdi. To'dadagi yana bir baquvvatroq chumoli esa necha bor cho'p ostida qolmasin, uning bir chetididan tishlaganacha, harakatdan to'xtamay, cho'pni uya og'zidan olib tashlashga intildi.

Ancha urinishlardan keyin, orqa oyoqlariga tayanganacha cho'pni dast ko'tarib yerga tashladi. Bu holat Elbekka juda qattiq ta'sir qildi. Tushkunlik yomon ekanligini anglab yetdi. Harakat qilsa, qaytadan sinfdoshlarining e'tiborini qozonishi mumkinligini his qildi. Darsxonasini, kitob-daftarlarini tartibga soldi. Hatto, tushdan keyin taekvando mashg'ulotiga bordi. Astoydil shug'ullana boshladi. Puxta o'rganilmagan har qanday bilim pand berishini, endi u juda yaxshi biladi.

Ikkinchi kuni yurak yutib sinfga kirib kelgan Elbek, kulgili voqea unutilmagan bo'lsa-da, hech kim unga qo'lini bigiz qilib, ustidan kulmayotganiga hayron qoldi.

Darslarga qatnashmaganligidan afsuslandi. Sinfdoshlarining kulgisi beg'araz ekanligini anglab yetdi.

Bu voqega ham ancha bo'ldi. Endi Elbek shunchaki shogird emas. U taekvando bo'yicha kumush medal sohibi. Biroq har gal o'zining kumush medaliga ko'zi tushganda, «Tornado»ni eslab kulib qo'yadi.

Jamila MO'MINOVA, Jizzax tumanidagi 30-maktab o'qituvchisi

Mohigul RAIMQULOVA,
Jizax shahridagi,
Sh.Rashidov nomi 10-o'rti maktabning
7-«A» sinf o'quvchisi

Daraxtlarda barglar shivirlab,
O'zlaricha dardlashar gohi.
Shunda ko'kdan sekim mo'ralab,
Tushdi qishning sovuq nigohi.
Chor uradi kuzning shamoli,
Qishning bundan kelib maloli,
Keledi yerga oq rangni surkab.

QISHNING NGGONH

Yorqinoy
BERDIQULOVA,
Zomin tumnidagi
Usmon Nosir nomi
51-maktabning
8-sinf o'quvchisi

Tongda turar xo'rozcha,
Duni misli o'rozcha.
Go'yo sirli, so'rozcha,
Ko'zlari sho'x chiroqcha.
Qichqiradi timaydi,
Ovoz ham ummaydi.
Qachon tong o'rganini,
Ba zan o'zi bilmaydi.

XO'ROZCHA

Mana bir yildan buyon to'qishning anchagina
mashg'uni oldi. Ayni kunlarda Shiriniga sinfdosh
qizlarining juda havasi kelmoqda. Sababi Shirin qishki
mausumga moslab o'ziga sharf bilan galpog to'qib oldi.
Xuddi do'kondan sotib olganiga o'xshaydi. Hech
qanaqangi kamchiligi yo'q, chiroqli va bejirim. Shirin
Abdullayeva 29-Mehribonlik uyi tarbiyalanuvchisi. U
endigina 6-sinfda o'qiydi. Yosh bo'lishiga qarabmasdan
hunar egasi bo'ldi. Bu qizga hammaning havasi
kelsa arziydi.

Shirin o'rtog'lar
qatnashgan
to'garakka juda
qiziqib qoldi.
Chunki dugonalari
chiroqli
qo'liqochalar va
pajpogchalar
to'qiganiga guvoh
bo'ldi. Shirin ham
shu to'garakka a zo
bo'lib, to'garak
rahbari Nilufar
Sultonbekovadan
to'qish sirlarini
o'rgandi.

HUNARLI QIZ

Elbek 7-sinf-
da o'qiydi. U uch
oy davomida taek-
vondoga qatnashib, oyoqlari bilan
o'zidan balandroq nishonlarni ham tepa
oladigan bo'ldi. Sinfdoshlari orasida o'ziga
yarasha hurmatga ega.

Ammo... Hammasi mana
shu ammodan boshlanadi.
Jismoniy tarbiya darsi
edi. Stadion chetidagi
ulkan chinor daraxtining
pastki shoxlarida,

«TORNADO»

boshidan sal balandroq, yengil shabadada asta tebranib turgan yaproqlar uning
e'tiborini tortdi. U xayoliga kelgan fikrdan quvonib ketdi.

– Mana endi ko'rsatib qo'yadi, nimaga qodirligini.
Ayniqsa, sinfdoshi Gulzodaga, chunki uning aytgan gaplari hali quloqlari
ostidan ketgani yo'q.
– Sendan sportchi chiqmaydi, undan ko'ra biror foydali ish bilan shug'ullan,
– degan edi u.
– Bolalar, hamma bu yoqqa kelsin, hozir men sizlarga oyoqlar zarbasini
ko'rsataman, buni «Tornado» deyishadi, – deya mag'rurona Gulzodaga ko'z
tashladi.

Barcha qiziqish bilan uning atrofiga yig'ildi. U bor kuchi bilan chinor
yaproqlarini tepish uchun, oyoqlarini yuqoriga ko'tardi. Ammo... oyog'i
nimagadir sirpanib, chalqanchasiga ag'darilgan Elbekning ko'z oldi
qorong'ilashib ketdi.

U o'ziga kelganda atrof jim-jit, sinfdoshlari nafaslarini
yutganicha unga qarab turishardi.

JIZZAX – qadimiy voha

Jizzax – juda qadimiy vohalardan biri hisoblanadi.

Rivoyat qilishlaricha, yetti yillik janglardan qaytgan Sohibqiron
bobomiz 1404-yil avgustning oxirida ov bahona miriqib hordiq olgani
Morguzar tog'ining yon bag'riga kelgan ekan.

Sohibqiron bobomiz Amir Temurning e'tiborini tortgan bu manzillar,
o'zining iqlimi, so'lim tabiati, ikki soyluk tutashgan joydagi Oltihovuz
qishlog'ining dorivor giyohlari, zilol chashmalari bilan beqiyos
bo'lgan.

Qir bag'riga yoyilgan soy boshida benihoya bahaybat yong'oq
daraxti ostidan zilol chashma oqib turadi. Tabiatning noyob mo'jizasi
bo'lmish bu yong'oq daraxtini bobomiz Sohibqiron Amir Temur
o'tqazgan, deyishadi keksalar. Bu zamindagi Temir darvoza,
Pishag'ordagi Qo'shintepa, Oqar kabi joylar bu tarixiy

adabiyot shaydosi. Kim bo'lganda ham uning kelajagi porloq
Asqarjon bir kun kelib mushur aktyor bo'lar, balkim oddiygina
beroyog'ida mening xayolimdan shu fikrni o'tadi.
Asqarjon «Ilitjo» monologimni, mahorati bilan, yoddan aytib

monologimni to'la-o'rta yod o'lganman. Uni aytib berishni yoqtiraman.
Hoshimovning «Dunyoning ishlar» qissasidagi «Alla» bobidan «Ilitjo»
adabiyotini ham o'qib turaman. 6-sinf adabiyot darsligiga kiritilgan O'zbek
Monologlarni yodlashni yaxshi ko'raman. Bulardan tashqari chet el
g'amlariga aytilgan. Ularining quvonchlaridan shodlamaman, qayg'ularidan
Asar ta'sirida goh «Hoshimov», goh «Aktromjon», goh «Namoziy»
boshli» kabi asarlari menga juda yoqadi.
«Sarg'devni minub», «Shirin govinlar mamlakatida», «Qasoskorning oltin
Anvar Obidjon, asarlarni sevib mutolaa qilaman. Ayiniga, X. To'xtaboyevning
«O'zbek bolalar adabiyotining tamqig'i adabilaridan Xudoyberdi To'xtaboyev,
ta'sirlanaman, — deya so'z boshladi Asqarjon.
Qiziqarli hikoyalarni, eraklar, qissalarni o'qib, ulardagi voqealardan qattiq
mutolaa qilishni yoqtiraman.

Asqarjon
Bozurov Jizzax viloyati
29-Mehribonlik
uyining
tarbiyalanuvchisi. U
6-sinfda o'qiydi.
Bo'sh vaqtlarida badiiy
asarlarni o'qishni juda
yaxshi ko'radi.
— Men a'lo baholarga
o'qish bilan birgalikda,
darsdan bo'sh paylarni
darsdan bo'sh paylarni
darsdan bo'sh paylarni

Jizzax viloyati, 35-maktab o'quvchisi
Ibrohim ABDURAHMONOV

lanaffus» ni o'qishga nima yetisin.
hukmronlik qilib turgan pallada, qunmog do'stlar davrasida «Qunmog
gala» «Qunmog lanaffus» sahifasiga ko'z tashlaymiz. Tashqarida ayoz
Xullas, har hafta gazetaning yangi sonini qo'ltimizga olganimizda birinchi
odalganumiz.
topshimog'larini topishga, o'zimiz bilgan va o'qigan latifalarni aytib berishga
Tanaffus paytida biz do'stlar bilan jam bo'lib, boshqo'tirmalarni yechishga,
surtilar, she'r va hikoyalarni, boshqo'tirmani-yu topshimog'lar barxasini mukayyo.
Ushbu sahifada menga kerakli hamma mavzular bor. Tengdoshlarni chizgan
yozuvchilarning xabarlarini yoqtiraman.
topshimog'larini topishga, inson tabiatiga xos xususiyatlarini
gizetadagi «Qunvog lanaffus» sahifasi yoqadi. Chunki men hazil-mutoyibani,
qo'ng'iroq chalinib, dars boshlanganini ham sezmay qolaman. Menga, ayiniga,
darsdan bo'sh paylarnimda sevib mutolaa qilamiz, bahsashamiz. Gohida
magolalarini, yurtimiz yoshlariga aloqador xabarlarini, erak va hikoyalarni
«Tong yulduzi» gazetasi ga obuna bo'lganmiz, gazetada chop etilgan
magolalar va ablatia, badiiy asarlar katta yordam beradi. Sinfimizda ko'pchilik
gazeta va jurnallarda chop etilgan xabarlar, voqealar, ilm-fanga aloqador
o'rganishni, ko'p narsalarni bilishni yaxshi ko'raman. Bu masalada bizga
Men hozir 7-sinfda o'qiyman. Sinfdoshlarim qatori o'qishni, hunar

siymo nomi bilan chambarchas bog'liq.

Baxmal qirlarida ulkan bog', Zominda ajoyib
sharshara, qirlar bag'rida o'nlab buloqlar saxiy
tabiatning o'ziga xos ne'matlaridir. Zomin tumanining tog'lik
hududidagi 48 ming gektarlik xalq bog'i osmono'par Turkiston
tog'ining yon bag'rida joylashgan. Qalin archazorlar va bepayon
dalalar, soylıklardagi toshqin suvlar go'yo tabiat ko'rgazmasini
eslatadi. Bu so'lim go'shadan sayyohlarning qadami uzilmaydi. Xalq
bog'i yonida Zomin qo'riqxonasi tashkil etilgan. Uning umumiy
maydoni 78 ming gektar. Bu go'zal maskanda ko'plab dorivor noyob
o'simliklar, hayvonlar, oq tirnoqli ayiq, to'ng'iz, bo'rsiq, tog' echkisi,
jayra kabi jonzotlar, kalxat, turna, tuvaloq, kaklik, tustovuq kabi
parrandalarning 150 dan ortiq turlari mavjud. Ushbu tabiat
maskanida «Zomin» sanatoriysi, «O'rlikli soy» dam olish maskanlari
mudom davolanuvchi va hordiq chiqaruvchilar bilan gavjum.

Viloyat qishloq xo'jaligida pilla, poliz, sabzavot va turli meva
mahsulotlarini yetishtirish hamda ularni qayta tayyorlash ishlari keng
yo'lga qo'yilgan. Shuni hisobga olgan holda, Arnasoy, Do'stlik,
Baxmal, G'allaorol, Jizzax, Zarbdor tumanlarida sabzavot-poliz
mahsulotlarini qayta ishlovchi konserva sexlari, meva, uzumni
quritish, sharbat ichimliklar tayyorlash, yog'-moy ishlab chiqaruvchi
korkxonalar, tegirmonlar barpo etilgan.

*Jizzax viloyatining markazi Jizzax shahridir. Viloyat tarkibida
12 ta tuman, (Arnasoy, Baxmal, Do'stlik, Jizzax, Zafarobod,
Zarbdor, Zomin, Mirzacho'l, Pazlador, Yangiobod, Forish, G'allaorol)
maroif.
Viloyat hududi O'zbekistonning markaziy mintaqasida
joylashgan. Uzunligi Sharqdan G'arbga 180 km., Janubdan
Shimolga 170 km. ni tashkil etadi.*

SHIORIMIZ - FAQAT OLG'A

Jizzax Olimpiya zaxiralari kolleji 2000- yilda tashkil etilgan. Kollejda
sportning 14 ta turi bo'yicha 600 ta o'quvchi tahsil olmoqda. Yosh avlodga
ta'lim-tarbiya berishda 130 ga yaqin o'qituvchi-murabbiylar, jumladan,
oliy toifali pedagog, taniqli sport ustalari, xalqaro toifadagi hakamlardan
iborat murabbiylar jamoasi fidoyilik bilan mehnat qilib kelmoqda.

Kollejimizda boshlang'ich sinflar uchun jismoniy tarbiya murabbiylari, boks,
futbol, milliy kurash, erkin kurash, Turon yakkakurashi, voleybol, belbog'li
kurash, dzyu-do, yengil atletika, qo'l to'pi, suzish, tennis, og'ir atletika bo'yicha
mutaxassislar tayyorlanadi. Sportning qariyb barcha turlari bo'yicha respublika
miqosida musobaqalar o'tkazilib turiladi. Jumladan, 2010-yilda Andijon
viloyatida o'tkazilgan yoshlar o'rtasida Turon yakkakurashi bo'yicha
O'zbekiston chempionatida Umida Usmonova birinchi, Gulchehra Qo'zibekova
ikkinchi o'rinni egalladilar.

Bekmurod Murtazoqulov belbog'li kurash bo'yicha respublikada birinchi
o'rinni munosib topildi. Mirjalol Alijonov O'zbekiston birinчилиgida 1990-91-
yilda tug'ilgan bolalar o'rtasida 200 metrga suzish bo'yicha ikkinchi o'rinni
oldi. Abbas To'qmonov milliy kurash bo'yicha 2010-yilda Respublikada birinchi
o'rinni egalladi. Jizzax shahrida qizlar o'rtasida bo'lib o'tgan futbol bo'yicha
viloyat chempionatida Olimpiya jamoasi faxrli birinchi o'rinni oldi. Sanab o'tsak,
shu kungacha erishgan yutuqlarimiz juda ko'p. Ammo biz hamisha g'oliblik
sari oshiqaveramiz. Chunki, bizning shiorimiz — faqat olg'a intilish.

Sobir HOSHIMOV,
Olimpiya zaxiralari kolleji o'qituvchisi

Qadrlı bolalar!

Siz ozod va obod, mustaqil Vatanda yashab, ta'lim olmoqdasiz. Bu farovon kunlarga yetganlar bor, yetmaganlar bor. Shu hur zamonimiz, Istiqlol uchun qanchadan-qancha insonlar, vatandoshlarimiz kurashib qurbon bo'ldilar. Vatan istiqloliga osonlikcha erishmadik.

HAYOTINGIZ GO'ZAL BO'LSIN

Mustaqilligimizni asrash, Vatanni yanada gurkiratib taraqqiy ettirish uchun Sizing zimmanızda katta vazifalar turibdi. A'lo o'qib, dunyoqarashingizni kengaytirib, har tomonlama yetuk zamonaviy mutaxassis bo'lib yetishish uchun, kurashish – burchingiz bo'lmog' i lozim.

Unutmang, Siz Alisher Navoiy, Al-Xorazmiy, Abu Rayhon Beruniy, Abu Ali Ibn Sino, Najmiddin Kubro, Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi singari buyuk ajdodlarimizga munosib farzandlar bo'lib, voyaga yetishishingiz kerak.

Shunday ekan, butun salohiyatingizni, iste'dodingizni buyuk maqsadlar yo'lga sarflab, ulug' insonlar bo'lishga intiling.

Ammo, turmushimizga yot bo'lgan illatlarga berilib, yomon yo'llarga kirish – bugungi avlodga yarashmaydi. Ichkilikbozlik, sigaret chekish nafaqat sog'liqqa, balki xalqimiz farovonligi, Vatan kelajagi uchun juda katta zarardir.

O'ylab ko'ring, bitta o'ylanmay qilingan harakat Sizingni cheksiz, tubsiz jarlikka boshlab ketishi mumkin. Shu sababli har bir qadamni o'ylab bosishingiz, o'zingizni, otanangizni, qolaversa, yashab turgan Vatanningizni har lahzada his qilib turishingiz kerak. Bu go'zal diyorda siz yaxshi yashashingiz uchun, kelajakda ibratli, fozil va fozila inson bo'lishingiz shart.

Birgina misol keltiramiz. Sigaret ko'pgina kasalliklarning paydo bo'lishiga sabab bo'ladigan eng yomon narsa. Olimlarning aniqlashicha, bir sigaretning tarkibida 196 ta zararli modda bor ekan. Xo'sh, uni chekish shunchaki havas emas, balki o'ziga cho'z qazish demakdir.

Yoki, heroin singari zahri qotillar esa yoshlarning umriga hech so'zsiz zavol bo'lmoqda. Shu sababli bu yomon illatlarni ko'ra-bila turib, unga «qul» bo'lish, o'rganish yaxshi bolalarga aslo yarashmaydi.

Spirтли ichimliklar esa inson organizmining ovqat hazm qilish yo'lini izdan chiqaradi. Gastrit, oshqozon va o'n ikki barmoq yarasi kabi kasalliklarni keltirib chiqaradi. So'ngra

ular «rak»ka aylanadi.

Bunday noxush oqibatlariga tushib qolmaslik uchun o'ylab ish tuting. O'zingizni erkin, dadil inson ekanligingizni his qiling.

Yaqinda «O'zbekiston» milliy televideniyesining «Yoshlar» telekanalida «Suiqasd» («Qasd») hujjatitarg'ibot filmi ko'rib, bu yomon illatlarning naqadar katta fojia sababchisi ekanligini yana bir bor his qildik.

Hayot insonga bir marta beriladi. Uning qadriga yetib yashash, o'qish, kelajakni o'ylash – har bir bolaning burchi. Ota-ona, ustozingning ishonchini oqlab, ibratli o'qil-qiz bo'lish – sening qalb amring, vijdoning nidosi bo'lmog' i kerak.

Aziz o'g'il-qizlar!

Hayot totli, shirin, har bir daqiqasining qadriga yeting.

Turmushimizga yot unsurlar-ichkilikbozlik, kashandalik, giyohvandlikdan o'zingizni va tengdoshlaringizni asrang. Bu illatlarning hayotingizga kirib kelishiga aslo yo'l qo'ymang.

Jabbor RAZZOQOV,

O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan jurnalist

CHUMOLIYON

*Chumolijon mehribon,
Chumoli juda chaqqon.
Qish g'amini yozda yeb,
Don tashiydi har qachon.*

*Og'ir yukni ko'tarib,
Yurishdan tolmaydimi,
Shuncha ishni bajarib,
U charchab qolmaydimi?*

*Chumolilar mehnatni
Juda yaxshi ko'radi.
Dehqondan qolgan donni,
Qishga g'amlab qo'yadi.*

KITOB

*Ma'rifat ko'zgisidan,
Insonni kulgusidan.
Ilmlar cho'qqisiga
Erishtirgan u kitob,
U senga sodiq o'rtoq.*

*Sahifasin varaqlab,
Zerikmaydi hech odam.
Ertak o'qib tugatsam,
Topishmoq chiqar shu dam.
U menga mudom hamdam.*

Hulkaroy QO'ZIYEVA,

Namangan viloyati, Kosonsoy tumanidagi
Davlat ixtisoslashgan maktab-internatining
6-«B» sinf o'quvchisi

Ochiq darsda

*Yaqinda poytaxtimizning
Hamza tumanidagi
206-maktabning 2-«G»
sinfida ona tili fanidan
«Aytlishida tushib qoladigan
undoshlar» mavzusida bir
soatlik ochiq dars tashkil
etildi. Mazkur darsni bevosita
kuzatar ekanmiz, o'qituvchi
Dildora Rahmatovanning
bolalarga mavzuni yetkazish
uslubida bizda katta taassurot
goldirdi.*

«Limonariyga sayohat»

– Har doim biroz murakkab bo'lgan mavzularni o'quvchilaringa yetkazishda noan'anaviy uslublardan foydalanishga harakat qilaman, – deydi sinf rahbari Dildora opa. – Birinchidan, noan'anaviylik bolalarning diqqatini tortadi. Qolaversa, mavzuni soddalashtiradi. Mana, ko'rib turganingizdek, bugungi mavzu uchun ham bir nechta ko'rgazmalar, maxsus bezakli o'yinchoqlar va eng asosiysi, bolalar bilan hamkorlikda didaktik o'yin tashkil qildik. Ishonchim komilki, bugungi mavzu o'quvchilaringa tushunarli bo'ldi.

Darvoqe, bolalarning dars jarayonida guruhlariga ajratilib mavzuga oid didaktik o'yin tashkil etilishi nihoyatda qiziqarli kechdi. «Limonariyga sayohat» deb nomlangan bu o'yinda, sinfdagi har bir guruh a'zosi stol ustida turgan limon daraxtidan bittadan «limon» olishadi. Bu «limon»da esa mavzuga oid savollar bor. Savollarga qaysi guruh a'zolari ko'proq javob bersalar, o'sha guruh o'quvchilari g'olib bo'lishadi. Tabiiyki, bu savollarga javob berilishi o'quvchilarning mavzuga yana-da teranroq kirib borishga zamin hozirlaydi.

G'oliblikka intilgan har bir guruh o'quvchilari savollarga imkon qadar to'g'ri javob topishga harakat qilishdi. Aslida o'qituvchining maqsadi ham o'quvchilarda ana shu harakatni yuzaga keltirish edi.

Bu albatta, o'quvchilarni darsga qiziqtirishning o'ziga xos uslubi. O'quvchini darsga, kitobga qiziqtirish oson ish emas. Bu o'qituvchidan katta mahorat talab qiladi. Biz Dildora Rahmatovanning dars berish jarayonini kuzata turib, bunga yana bir bor guvoh bo'ldik.

Axtamqul KARIM

O'ZINGNI SINAB
KO'R!

Aziz o'quvchilar!
Siz uchun
kerakli o'g'itlarni
e'tiboringizga havola
qilyapmiz. Toping-
chi, bu o'g'itlarni
qaysi utug'
ajdodimiz bitgan?

1. Chorasi bo'lmagan ishga kirishma, chunki undan qutilib bo'lmaydi.
2. Filning dumi bo'lguncha, chumolining boshi bo'l.
3. Toy mingan - ot ham minadi.
4. Til - qilichdan o'tkir.
5. Eng baland minora ham yerdan ko'tarilgay.
6. Yaxshini yomon kunda sina.
7. Chaqaloqlarni yig'latmangiz, bolalarga ozor bermangiz - bu gunohi azim erur.
8. Har kından kengash oldim, har ishdan fikr o'rgandim: qaysi biri foydaliroq bo'lsa, uni ko'ngil xazinasida saqlab, ishlata bildim.
9. Qilichim o'tkir bo'lsa-da, o'yab qinidan chiqardim, shirin so'z aytib, g'aninning imon topmog'iga yo'l ochdim.

BILASIZMI?

Gavay alifbosi atigi 12 ta harfdan iborat.
* * *

Ingliz tili 60 mingdan ortiq so'zdan tashkil topgan.
* * *

Xitoy yozuvi esa 40 mingtadan ziyod belgi bilan ifodalana-nadi.
* * *

Arxeolog R.Shliman xotirasini muntazam mashq qildirish orqali har 6 - 8 haftada yangi xorij tilini o'rganishga erishgan.
* * *

Birlashgan Millatlar Tashkilotida (BMT) 6 ta rasmiy til mavjud. Ingliz, fransuz, arab, xitoy, rus va ispan tillaridir.
* * *

Sport musobaqalari hecham usiz o'tmaydigan ilk krossovkani germaniyalik aka-ukalar Rudolf va Adolf Dasserlar 1946-yilda yaratishgan. Bunda ular kanopdan to'qilgan qalin, dag'al mato va harbiy texnika qopqog'idan samarali foydalanishgan. 1949-yilda Adolf o'z krossovkalarini «Adidas» nomi bilan chiqara boshlagan. Bu nom uning ism-sharifining qisqartmasidan tashkil topgan.
* * *

Uzoq Sharqda Shmidt oq qayin daraxti o'sadi. Bu daraxtni «temir oq qayin» deb atashadi. Uning tanasi shunday qattiqki, hatto cho'yan-dan ham bir yarim baravar mustahkam. Uning tanasiga o'q otishsa tegadi-yu, ammo iz ham qoldirmaydi.

AVTOBUSDA

Bo'sh o'ringa o'tirib,
Yumib borar ko'zini.
Olib eshitmaganga,
Kattalarning so'zini.
Biri dedi: - Bolakay,
Sal betobga o'xshaydi
Biri dedi: kesatib,
Nimagadir ishshaydi...
«Bir dam rohat», - deb Salim
Xato qildi-ku, katta.
O'tib kerak manzildan,
Turar so'nggi bekata.

BOG'CHADAGI
TANISHUV

O'ng tomonga burildim,
Hamidaga urildim.
Birdan yuzi g'ashlandi,
Mushukchadek tashlandi.
Baqraytirib ko'zimni,
Yulib oldi yuzimni.
Kuldik. Nima talashdik?
Qo'l tudig-u yarashdik.
Ko'zim uni izlaydi,
Tilim xursand sizlaydi.
Qum sochsa ham boshimdan,
Berayapman oshimdan.

TISHI YO'Q

Kovishimning tishi yo'q,
Yomg'irli kun ishi yo'q.
Kiysam, «guppa» yiqitar,
Yurishga hech hushi yo'q.

Vali AHMADJON,
Farg'ona viloyati, Bog'dod tumani, Konizar qishlog'i

Ustoz,
sizga
gul
bergim
keldi

Insoniyat hayoti o'simliklar olami bilan uzviy bog'langan. Shunday ekan, shifobaxsh o'simliklar to'g'risida to'xtalib o'tmasdan bo'lmaydi. Odamlar qadim-qadim zamonlardan beri o'simliklarning shifobaxsh xususiyatlaridan bahramand bo'lib kelmoqda. Ibtidoiy davrlarda odamlar o'zlarining dardlariga davo izlab o'simliklar olamiga, ma'danlarga, hayvonot mahsulotlariga intilar edilar.

Oldinlari o'simlikning shifobaxsh xislati tasodifan topilgan bo'lsa, keyinchalik esa hayotiy sinov va kuzatishlardan o'tgach, xa-tabobatida qo'llanila boshlagan.

Sholg'om - to'g'risida qisqacha ma'lumot olsangiz, foydadan xoli bo'lmaysiz aslo.

Sholg'om oziq-ovqat mahsuloti sifatida keng iste'mol qilinishi bilan birga u qadimdan bir qator kasalliklarga davo sifatida ishlatib kelingan. Abu Ali ibn Sino sholg'omning o'rtasini o'yib, mum gulmo'y solinib, qo'rda ko'milgani bilan teri kasalliklarini, sovuqdan paydo bo'lgan yara va yorilishlarni davolagan. Yana sholg'omning bir xislati boriki,

qaynatib pishirilgan sholg'omni ko'krak qafasini va tomoqni yumshatishda ishlatish mumkin. Sholg'omni go'sht bilan qaynatib iste'mol qilsangiz, kishiga yanada mador, ko'zga ham juda foydali.

Sholg'omning qaynatib pishirilgani hamda uning sharbati bronxial astma, ko'ksov kasalligida

qattiq yo'tal paydo bo'lganida, o'tkir laringitda, shamollashda, ovoz yo'qolganida, uyqusizlikda foyda bo'ladi. Uy sharoitida sholg'omdan dori tayyorlash uchun, 2 osh qoshiq maydalangan sholg'om ustiga bir stakan qaynoq suv solib, 15 daqiqa davomida qaynatiladi.

Uyqudan oldin, bir stakandan iste'mol qilinsa, tinchlantiruvchi dori vazifasini o'taydi.

U bilan g'arg'ara qilinsa, tomoq va tish og'rig'iga davo bo'ladi.

SHOLG'OM

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi.
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi.
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan Xalqaro xayriya jam'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOV

Dizaynerlar:
Fazliddin SHOYODGOROV,
Olovuddin ORIPOV
Navbatchilar:
Axtamqul KARIM,
Yusuf ABDULLAYEV

Gazeta
O'zbekiston
Matbuot va
axborot
agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHIR HAY'ATI:
Avaz MARAHIMOV,
Svetlana INOMOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Odina JAMOLDINOVA,
Jabbor RAZZOQOV,
Murtazo SULTONOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Feruza ADILOVA
(mas'ul kotib),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzilmiz:

Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Indeks: 100129.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@bk.ru
www.tongyulduzi.uz
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel/faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston»

NMIUda chop etildi.
Tahririyatga kelgan barcha qo'lyozmalar tahrir qilinadi, mualliflarga qaytarilmaydi.
Haftaning dushanba kuni chiqadi. Shakli A-3, 2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi - 65453
Buyurtma N: J 962